

נפרדים מאליס

אליס (עליזה מוס) נולדה בלונדון בפברואר 1922 להוריה סימה ומשה, משפחה מבוססת.

בשנת 1940 נשלחה ע"י תנועת הבונים אנגליה להכשרה בכפר קטן בשם בליבורו, בתנאים קשים, ולאחר מכן לצ'יברס. בתקופת הבליץ הייתה בלונדון, ולימים סיפרה איך ירדו כל לילה עם המצעים לתחנת הרכבת התחתית, ששימשה כמקלט.

ב"חוה" – דיויד אידר פארם, פגשה את שלום פורט (וחברים רבים נוספים), והם נישאו ב-1944.

עקב מום בלב ממנו סבל שלום, הם עלו ארצה בנובמבר 1946 לא בעליה הבלתי ליגלית, אלא ב"עליה ד" – במסווה של תיירים, באוניה טרנסילבניה.

דני נולד בשנת 1947, ונשאר עם אליס בחדרה, בעוד שלום עלה למנסורה ביולי 1948. ב-1951, כמצוות הימים ההם, עברתו את שמם מפורט לנמלי.

איתן נולד (כיתת עשור), ולאחר מספר שנים נוספה למשפחה אורה (חרמון).

כלבתם הקטנה והחמודה, "לבני", זכורה לכל מי שהיה אז בקיבוץ, והייתה מראשוני הכלבים במשק, אולי הראשונה ממש.

בשנת 1966 נפטר שלום ממחלת לב, כשאורה הייתה רק בת חמש. שנים לא קלות עברו על אליס, מעבר לקשיי היומיום הרגילים של כל החברים.

בשנים האחרונות אליס לא הייתה במיטבה, לכן חלקנו לא מכירים אותה, וחלקנו לא זוכרים את השנים בהן הייתה פעילה ותורמת בחיי הקיבוץ.

שיטוט בארכיון מזכיר לנו שאליס הייתה רכזת קניות במשך שנים. ניהלה ביד רמה את התקציב הדל, ויידעה את החברים ומרכזי הענפים מה קורה בתחום. בדצמבר 1973 (לקראת סוף מלחמת יום כיפור), כתבה בדברי:

מצב השוק מנקודת הראות של מרכזת הקניות

אחר פרוץ המלחמה באזורנו, ובגלל מצב הדלק בכל העולם, נוצרו קשיים רבים. במילים ספורות, כמעט כל דבר שאנו צריכים היום, אם זה לבית, או בגד, או אוכל, איכשהו נתקלים בחוסר חומרים או בחוסר אנשי מפתח ופועלים פשוטים. לכן, לא קל היום לקנות ולהשיג

מה שאנו צריכים או רוצים. ואם יש להשיג חומרים, המחיר אחר לחלוטין ממה שחשבנו קודם לכן. למשל:

ראש לפיירסייד עלה 12 ל"י לפני שנה, ועכשיו – 27 ל"י.

פיירסייד עצמו היה 95 ל"י, ועכשיו – 195 ל"י.

עץ עלה 750 ל"י לקוב, עכשיו – 1,500 ל"י.

דורה, שהוא האוכל לבהמות, היום עולה 440 ל"י לטונה, ויעלה **פי שלוש** אחרי ינואר 1974.

ספל, שאנו משתמשים ושוברים יום יום, עלה 92 אג', ועכשיו – 1.38 ל"י.

גרעינים, בוטנים ושומשום עלו במחיר, וכמו כן קשה להשיגם. לכן קשה להשיג שמן לבישול, חלבה, ושווה...

ונוסף לכל זה, מצב התחבורה בארץ מקשה על המצב כולו, כי אם יש להשיג חומרים, אין תמיד אוטו להביא את הסחורה הביתה...

כדאי שהצבור שלנו גם יבין מה שמתרחש, כדי שלא יצפה לניסים ונפלאות.

בהמשך עבדה אליס בגמדה, במפעל הבונים (באבטחת איכות), ובשנות השמונים ניהלה במסירות את חנות הבגדים (הלבשה) לחברים.

אישה עדינה, נאה ובלונדינית, מעורבת ונדיבה. קראה תמיד את העיתון מהתחלה ועד הסוף.

אליס כאבה את ההתדרדרות של חדר האוכל, שהוזנח בשנות השבעים והשמונים, ושל מצב השיכון במשק. לפני 40 שנה כתבה מילים שמתאימות כל כך גם לימינו:

בעקבות השיחה בנושא שיכון.....

השיחה בנושא מגמות שיכון שהתקיימה השבוע הייתה מעניינת, אך בכל זאת לא נכנסו מספיק לעומק הנושא. לפי דעתי, בנקודה על הרחבת שיכונים בני 48 מ"ר, חסרה אינפורמציה מדויקת.

גם ברור, שאם נסכים להרחיב עוד כמה דירות כאלה, מישהו יהיה חייב (חוץ מאלק), להיות אחראי, על מנת לזרז את העבודה. כי להעביר חברים לחצי שנה עד שנה לבית אחר באופן זמני – עולה כסף. וזה לוקח בתים, שאחרת היו עומדים לרשות הקליטה. היה גם ברור במשך הוויכוח, שעלינו לחשוב על בניינים אחרים שחשובים לנו מאוד:

- א. חדרים לרווקים (חוזרי צבא).
ב. הרחבת חדר האוכל.
ג. מקום ציבורי (לא מועדון), שאפשר לראות בו סרטים והופעות, לשחק בדמינטון, וכו'. גם זה חשוב היום!

ב-1985, לקראת חג הארבעים, יזמה אליס את מפעל "שורשים" – הנצחת קורות החיים של החברים, למען הדורות הבאים. רחל אבידור הצטרפה אליה, ויחד פרסמו את הפרויקט ב"דברי", קנו נייר דפדפת "קוורטו" וחילקו לחברים, כדי שהקלסר ובו תולדות החברים יהיה אחיד ואסתטי. "למען יידעו ילדינו, נכדינו, ונינינו, מי היו המייסדים, הבונים והממשיכים של המקום הזה, שהוא יקר לכולנו".

הקלסר ובו סיפורי החיים הונח "על כיסא בחדר וייצמן", וכולם הוזמנו לעיין בו. לאחר שראו אליס ורחל שלא כל אחד מסוגל לכתוב, התרחב הפרויקט לראיונות אישיים, שהוקלטו על קסטות של טייפ-רקורדר. ראיונות אלה הם אוצר של ממש, והם הועברו למדיה דיגיטלית ושומרים בארכיון.

ב-1995 התחזקה הידידות רבת השנים שהתקיימה בין אליס ואיזי פוזנר (גם הוא ותיק "החוזה"), והפכה לקשר אינטימי, ובינואר 1996 חזר איזי לכאן.

כולנו ראינו את האושר שהביא לחייה של אליס, כשבחר לחיות את שנות השיבה שלו כאן, כשהוא מלווה אותה בטוב ובפחות טוב, ומספק לה רוגע ושמחה; יחד עם המשפחה המורחבת והמטפלת המסורה - ג'וי. טוטסי ומשפחתה עזרו ותמכו, ובשנים האחרונות באה לגור כאן גם אחותה בלה.

לאורך התקופה הממושכת בה התדרדר מצבה של אליס, היא נשארה נעימה וחייכנית, נהנתה ממוסיקה (שגרמה לה לתופף בשמחה), ומתשומת הלב של כל החולפים על פניה.

נזכור את אליס יושבת על המרפסת, יד ביד עם איזי, ומחייכת.

למשפחות נמלי, דיוויס, עמר, ופוזנר – ובעצם לכולנו, נתנחם בגיל המופלג אליו הגיעה, ובכך שהייתה מוקפת אהבה, מסירות, ואיכפתיות.

יהי זכרה ברוך.

רחל גינת

9/5/2019